

Најновата затегнатост на релацијата Лондон-Москва во врска со неизрачувањето на Андреј Луговој, кој е обвинет за убиство на пребегнатиот руски разузнавач Александар Литвиненко минатата година во Лондон, е само врв на досегашните заткулисни игри на британската дипломатија.

Обидите на Велика Британија да добие поддршка од Европската унија во овој спор доживуваат неуспех, пред сè, поради одличните односи меѓу Германија и Руската федерација.

Дали на овој начин британската дипломатија е ставена во функција на дисциплинирање на Русија, која под раководство на Владимир Путин, а особено со одбивањето на независноста на Косово, го врати својот поранешен углед и влијание во меѓународните односи?

ПУТИН: ТВРДИОТ ОРЕВ ЗА ЗАПАДОТ

Пишува: Драги ИВАНОВСКИ

Одбивањето на Москва да го испорача обвинетиот Андреј Луговој во Велика Британија и настаните кои следуваат со филмска брзина, со меѓусебното протерување на реципрочен број дипломати од едната и од другата држава претставува само кулминација на подзатскриената нетрпеливост меѓу Москва и Лондон, која има подлабоки корени. Се работи за две супер сили кои не можат една на друга да си ги толерираат постапките, со кои се настојува да се наруши дигнитетот и угледот на другиот, без оглед на веро-

достојноста на обвинувањата во случајот со бизарната ликвидација на Александар Литвиненко во една лондонска кафеана минатата година. Долго време тоа беше дежурна тема низ светските медиуми, и за која британската полиција располагала со податоци дека тоа го направил Андреј Луговој, со ставање смртоносна доза на плутониум 210 во чајот кој го испил пребегнатиот поранешен припадник на КГБ.

ДАЛИ СЕ РАБОТИ САМО ЗА ВОЈНА НА ШПИОНИТЕ?

Во случајот е јасно дека Лондон станал засолниште на многу влијателни лица, меѓу кои и рускиот милионер Борис Березовски, инаку поранешен зет на покојниот руски претседател Борис Елцин, кој со злоупотреба на функциите

успеа да натрупа големо богатство. Меѓутоа, по успешната акција на новиот руски претседател Владимир Путин за расчистување на криминалот од времето на својот претходник, кога од Русија беа изнесени милијарди долари, Борис Березовски пребегна во Велика Британија, од каде ја почна акцијата за уривање на Владимир Путин. Со самото тоа тој стана цел на руската разузнавачка служба за што говорат и последните информации од англиската Ми-6 дека деновиве наводно бил осуетен уште еден обид за негова ликвидација. Да спомнеме дека во борбата за соборување на Владимир Путин во самата Русија безуспешно се појави дури и поранешниот светски првак во шах, Гари Каспаров, најверојатно во спрега со олигарсите, кои се соочија со мерките на државата за расчистување на бројните афери за време на владеењето на Борис Елцин. Наспроти тоа, поранешниот агент на КГБ, Владимир Путин, кој

ШПИОНСКА ВОЈНА И

АНСКО-РУСКИТЕ ОДНОСИ

На 16 јули Велика Британија нареди протерување на четворица руски дипломати поради одбивањето на Русија да го испорача Андреј Луговой, поранешен припадник на КГБ и сегашен бизнисмен, кој е обвинет за убиството на, исто така, поранешен агент на КГБ, Александар Литвиненко, британски државјанин за кој постојат сомневања дека бил затруен и убиен со смртоносна доза на радиоактивен изотоп на плутониум 210, кој му бил ставен во чајот во една кафеана во Лондон. Според британската полиција тоа го направил Андреј Луговой, инаку поранешен колега на убиениот Литвиненко, со кого заедно работеле во КГБ, но кој потоа пребежал и побарал азил во Велика Британија, каде му се приклучил на пребегнатиот руски милионер Борис Березовски, зет на Борис Елцин, кој е обвинет за повеќе кривични дела. Борис Березовски инаку е активен во обидите за соборување на власта на Владимир Путин. Следуваше возвратниот и пропорционален одговор на Москва која, исто така, им нареди на четворица британски дипломати во рок од десет дена да ја напуштат Русија. Два руски авиона стратегиски бомбардери "Ту-75" на 17 јули опасно се приближија до територијата на Велика Британија, предизвикувајќи тревога во противвоздушната одбрана, која наредила полетување на два ловца од типот "Торнадо", а два ловца на норвешкото воздухопловство го следеле летот на руските бомбардери, кои потоа скршнале од маршрутата и се вратиле назад.

успеа да ја стабилизира својата власт потпирајќи се, пред сè, на своите поранешни соработници и пријатели од таа служба, со акцијата против олигарсите успеа да врати голем дел од рускиот капитал, кој беше префрлен во странски банки и да ја стабилизира руската економија.

Меѓутоа, Борис Березовски остана недофатлив за руската разузнавачка служба, очигледно под заштита на британските органи за безбедност и најверојатно е дека во тоа му помагал и убиениот Александар Литвиненко. Неговото убиство на невообичаен начин, со ставање смртоносна доза на радиоактивен плутониум во неговиот чај, кој наводно го пиел во друштво со обвинетиот Андреј Луговой во една лондонска кафеана, долго време беше мистерија за свет-

ските медиуми, која се разоткри дури по аутопсијата извршена по Литвиненковата брза смрт. Со тоа неговата ликвидација влезе во анализите на подземната борба на разузнавачките служби како уште еден нов начин на ликвидација на одбегнатиот поранешен припадник на руската разузнавачка служба КГБ. Посебно поради фактот што барем засега се работи за прв таков случај на примена на радиоактивен материјал за убиство на "предавникот" на КГБ.

Инаку, во анализите на разузнавачките служби и натаму се спомнува ликвидацијата на бугарскиот дисидент и писател Борис Марков во Лондон, во периодот на Студената војна, кога тој беше убиен откако "случајно" беше боцнат со отровниот врв на еден чадор! Но, таа ликвидација сè уште останува мистериозна, бидејќи не е откриен сторителот на тоа убиство.

БОРБАТА ПРОТИВ ТЕРОРИЗМОТ И ИСЛАМСКИОТ ФУНДАМЕНТАЛИЗАМ

Во време кога во глобални рамки сè повеќе се потенцира потребата од учество на сите земји во борбата против исламскиот тероризам, кој по нападот од 11 септември 2001 година во Њујорк, станува задача број еден на меѓународната заедница, во Москва се истакнува дека ќе ја запрат соработката со Лондон во борбата против тероризмот заради тоа што Лондон им даде гостопримство на луѓето кои се на руските потерници и во Москва ги сметаат како терористи. Тоа, пред сè, се однесува на водачите на исламскиот фундаментализам или на чеченскиот сепаратизам, како што беше Шамил Дасаев порано, а сега Ахмад Закаев, кои уживаат право на азил и не пречено ја продолжуваат својата активност од територијата на Велика Британија. Да се потсетиме дека Руската федерација, токму по доаѓањето на Владимир Путин на власт, со тешки маки и со големи жртви успеа да ги сузбие сепаратистичките движења во својата јужна република Чеченија и да го врати мирот во оваа територија, инаку богата со нафта.

Тоа е само еден од аспектите на заладувањето на односите меѓу Лондон и Москва, што може да влијае и врз севкупните односи Исток-Запад, а врзано и со иницијативата на американскиот претседател Џорџ Буш за поставување антиракетен штит на териториите на Полска и на Чешка, по што следуваше соодветен одговор од Кремљ.

Во оваа смисла, лондонскиот "Гар-

Рускиот министер за надворешни работи, Сергеј Лавров, изјави дека провокацијата на британските власти ќе има сериозни последици во односите меѓу двете земји.

Британскиот премиер Гордон Браун соопшти дека сака добри односи и конструктивна соработка со Русија за сите меѓународни прашања како Иран и Блискиот Исток, но дека било неопходно да се преземат одредени мерки кога ќе дојде до убиство и до загрозување на невини луѓе. Во Парламентот Браун изјави дека засега се суспендирани преговорите со Русија за визните олеснувања и дека Русија "не ја сфатила сериозноста со која Велика Британија пристапила кон убиството на господинот Литвиненко".

дијан" смета дека припишувањето на руската воинственост на некакви предизборни активности (по најавата на Путин дека идната година ја напушта позицијата) е сосема погрешно, потсетувајќи дека воспоставувањето бази на НАТО по должината на источните граници на Русија не било дел од договорот за повлекување на руските војски од поранешните членки на Варшавскиот договор. Соодветно на тоа следуваше заканата на Путин дека европските престолнини повторно би можеле да претставуваат цел на руските ракети! Можеби затоа Лондон не успеа да ја добие целосната поддршка на ЕУ во најновиот спор со Русија.

Се чини дека најновото заострување во британско-руските односи може да има влијание и врз севкупните односи Исток-Запад, а во таа смисла дипломатскиот уредник на ББС, Џонатан Маркус, вели: "Русија веќе се подготвува да ги блокира меѓународните напори за утврдување на политичката иднина на Косово - сè поостриот тон на сè поактивната руска дипломатија предизвика тревога во многу западни престолнини. Истовремено, речиси рутинското изрекување критики на сметка на наводните авторитетни трендови во Москва и тоа како го нервираат Кремљ. Суштината е во тоа што Русија и Запад, иако од крајот на Студената војна помина речиси една деценија, сè уште не воспоставиле заемно прифатливи односи".

Да потсетиме дека протерување на дипломати од едната или од другата страна во односите меѓу Лондон и Москва не се случило уште од 1996 година наваму. А токму меѓу овие две земји во минатото беа регистрирани феноменални пребегнувања на високи агенти на едната или на другата служба, како што беше тоа на Ким Филби, Барцес и Маклин, полковникот Степаненко и други разоткриени лица, кои успеале да се инфилтрираат во највисоките позиции на тие служби.

ЛИ НЕШТО ПОВЕЌЕ?